

Anonymisert versjon

Vår dato: 26.08.2024
Vår referanse: 24/29161 - 3
Deres dato: 21.07.2023
Deres referanse: 926

Vedtak - klage på avgjørelse om å avvise anmodning om feste til fritidsformål fra Ålen fjellstyre

Sammendrag: Landbruksdirektoratet stadfester Ålen fjellstyres avvisningsvedtak av 5. september 2023. Landbruksdirektoratet avviser klagen som følge av at Ålen fjellstyre ikke har fattet et enkeltvedtak som kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28.

Landbruksdirektoratet viser til oversendt klage på Ålen fjellstyre sitt vedtak om å avvise anmodning om at det fattes vedtak om fritidsfeste på seter. Saken er oversendt fra Statskog med merknader datert 13. mars 2024.

Sakens bakgrunn

X er tidligere eier av blant annet gårdsbruket gnr. - bnr. - og gnr. - bnr. - i Holtålen kommune. I 2012 solgte hun gårdsbruket til Y.

I brev av 20. april 2023 anmodet advokat A, på vegne av X, at fjellstyret skulle avsi et vedtak om fritidsfeste for seter som hadde falt i det fri på Nesgardsvollen i Hesjedal statsallmenning.

Ålen fjellstyre har i saksdokumentene opplyst om at setra falt i det fri i 1983.

Ålen fjellstyre kom i brev datert 14. juli 2023 til at anmodningen fra X ble avvist:

«Ålen fjellstyre avviser anmodningen om å fatte vedtak om fritidsfeste på seter under gårdsbruket -/- med grunnlag i at det ikke finnes hjemmel i hverken fjellov eller seterforskrift for dette. Tidligere eier er uansett i dag ikke hjemmelshaver for noen av de nevnte eiendommer.»

Klagen

På vegne av X fremsatte advokat B klage på brevet av 14. juli 2023. Klagen er fremsatt i e-post av 21. juli 2023. I klagen anføres det at fjellstyret har gjort en feil tolkning av seterforskriften § 16. Anmodningen om fritidsfeste er dermed avvist på feil grunnlag. I forvaltningspraksis er det lagt til grunn at seterforskriften § 16 skal tolkes utvidende, og den gjelder for seter som har falt i det fri. Det er vist til tolkningsuttalelse fra Landbruksdirektoratet. Vi viser til klagen i sin helhet.

Fjellstyrets behandling av klagen

Ålen fjellstyre behandlet klagen i sak 13/23 datert 5. september 2023. Fjellstyret kom til at avvisningen av anmodningen skulle opprettholdes. Fjellstyret har også kommet med bemerkninger til Landbruksdirektoratets tolkning av seterforskriften § 16 i en sak fra 2019, og mener denne baserer seg på en uriktig rettsanvendelse. Vi viser til sak 13/23 i sin helhet.

Statskogs merknader i oversendelsesbrevet

Statskog har kommentert saken i sitt oversendelsesbrev av 13. mars 2024. Av merknadene går det frem at Statskog har bemerkninger til Landbruksdirektoratets tolkning av seterforskriften gitt i direktoratets vedtak 19/25562. Statskog viser til at «frifall» og «bortfall» er to ulike scenarioer, og at disse er underlagt ulike regler.

Frifall reguleres av fjellova § 22 første ledd nr. 2, jf. seterforskriften kapittel 5. Bortfall er beskrevet i fjellova § 2 annet ledd, jf. seterforskriften kapittel 6. Statskog mener at Landbruksdirektoratets uttalelser i vedtak 19/25562 inneholder noen uttalelser som ikke gir riktig beskrivelse av rettstilstanden.

Statskog mener at en seter som har falt i det fri, vil falle utenfor bortfallsregelen i seterforskriften § 16. Statskog viser til at fjellstyrets vedtak etter seterforskriften § 16 første ledd bokstav b, kun skal gå ut på å tilvise en søknad til Statskog og at dette ikke er et vedtak om utvisning av festetomt.

Statskog viser også til at anmodning om tomt til fritidsformål er en grunndisponeringsrett, jf. fjellova § 12 annet ledd, og at Statskog har fått denne disponeringsretten delegert til seg. Fjellstyret skal i slike saker uttale seg om slike saker, men de fatter ikke vedtak. Det er derfor Statskogs syn at det ikke er fattet et vedtak som kan påklages. Saken oversendes likevel til Landbruksdirektoratet da fjellstyret har valgt «vedtaksformen», og at klager har vist til Landbruksdirektoratets sak i 19/25562.

Statskog viser til at de ikke har kommentert Xs partstatus, da det ikke anse å foreligge et vedtak som gir klagerett i denne saken. Vi viser til oversendelsesbrevet i sin helhet.

Landbruksdirektoratet bemerker

Etter fjellova § 10 annet ledd kan fjellstyrevedtak påklages til Landbruksdirektoratet, jf. forskrift om delegering etter fjellova § 2 annet ledd.

Etter forvaltningsloven (fvl.) § 34 kan Landbruksdirektoratet som klageinstans prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter. Videre skal Landbruksdirektoratet vurdere de synspunkter klageren kommer med, og sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før det treffes vedtak, jf. § 33 femte ledd. Som klageinstans kan Landbruksdirektoratet selv fatte nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken

tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling, jf. § 34 siste ledd.

Vurdering av om brevet av 14. juli 2023 er et enkeltvedtak som kan påklages

Landbruksdirektoratet viser til at det er enkeltvedtak som kan påklages, jf. forvaltningsloven (fvl.) § 28 første ledd. Definisjonen av enkeltvedtak finnes i fvl. § 2 første ledd bokstav b, og det er et vedtak som «gjelder en eller flere personer». Etter § 2 første ledd bokstav a er et vedtak «en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer».

Ålen fjellstyre avviste anmodning om å treffe vedtak etter seterforskriften § 16 første ledd bokstav b.

Landbruksdirektoratet må ta stilling til om fjellstyret i sitt brev av 14. juli 2023 har truffet en avgjørelse som er «generelt eller konkret bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer».

Landbruksdirektoratet viser til at det i seterforskriften § 16 første ledd går frem at fjellstyret skal treffe vedtak med innhold i samsvar med bokstav a, b eller c, når seterretten har bortfalt, jf. fjellova § 2 annet ledd. Der fjellstyret fatter vedtak med innhold slik som beskrevet i seterforskriften første ledd bokstav a, b eller c, mener Landbruksdirektoratet at dette er «bestemmende» for seterbrukerens rettigheter eller plikter. I denne saken har ikke fjellstyret fattet noe vedtak etter § 16 første ledd bokstav a, b eller c. Fjellstyret avviste derimot anmodningen fra X, da det etter fjellstyrets syn ikke er anledning til å bruke bestemmelsen i seterforskriften § 16 første ledd bokstav b så lenge det ikke er tale om «bortfall». Det er i dag full jordbruksdrift på eiendommen som seterretten er tilknyttet.

Landbruksdirektoratet vurderer at fjellstyrets avgjørelse om at de ikke ville ta anmodningen til følge og pålegge fremsettelse av søknad til Statskog, ikke fører til at fritidsfeste gis eller avslås. Avgjørelsen i brev av 14. juli 2023 blir i så måte ikke bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer. Vi er kommet til at fjellstyrets avgjørelse av 14. juli 2023 ikke er å anse som et enkeltvedtak som kan påklages. Klagen skal derfor avvises.

Tilleggsbemerkninger om frifall og bortfall

Statskog har i oversendelsesbrevet kommentert vårt vedtak 19/25562-4 av 18. desember 2019. De skriver at det der fremkommer noen «forkjært formulerte avsnitt». Statskog viser for øvrig til vårt brev av 26. februar 2021, og er dermed kjent med at Landbruksdirektoratet vurderte omgjøring. I brevet av 26. februar 2021 bemerket vi at vedtaket vårt var egnet til å skape uklarhet rundt seterforskriften § 16. Dette var også årsaken til at vi holdt muligheten for å omgjøre vedtaket for åpen. Årsaken til at vedtaket ikke ble omgjort, var at det ble vurdert til å ha begrenset praktisk betydning for partene i saken.

Statskog viser til at en seter som har falt i det fri, faller utenfor rammen av regelen i seterforskriften § 16. § 16 er en regel om bortfall, men det er ikke aktuelt å vurdere i denne saken da det ikke er tale om noen bortfall av seterrett. Landbruksdirektoratet er enig i dette. Bortfall inntreffer først når gårdsdriften er nedlagt og jorda er tatt i bruk til andre formål enn jordbruksproduksjon, se fjellova § 2 annet ledd tredje punktum. Det er fortsatt drift på gårdsbruket som i dag eies av Y. Seterforskriften § 16 kommer ikke til anvendelse i denne saken, og vi er enige i fjellstyrets og Statskogs drøftelse av dette spørsmålet. I denne

saken har setra falt i det fri i 1983, og da er det bestemmelsene i seterforskriften §§ 12 og 13 som gjelder.

For øvrig viser Statskog til at deres eventuelle avgjørelse av om man får fritidsfeste for seterhusene er grunndisponeringsrett, jf. fjellova § 12. En slik avgjørelse er ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Landbruksdirektoratet er enig i dette.

Vedtak: Klagen avvises. Ålen fjellstyres brev av 14. juli 2023 er ikke et enkeltvedtak jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Det er dermed ikke klagerett på dette brevet, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd.

Dette er et endelig vedtak og kan ikke påklages, jf. fvl. § 28 tredje ledd.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Aud-Ingrid Krefting
seksjonssjef

Chris Drange Roksvåg
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.